Meddelanden

af

Gestriklands Fornminnesförening.

1908.

Stenebergs sockerbruk.

Då för någon tid sedan fråga uppstod att för framtiden söka från förfall bevara den gamla byggnaden, hvari ofvannämnda för sin tid märkliga anläggning drifvit sin verksamhet, ansågs det kunna vara lämpligt, att några upplysningar rörande densamma intoges i Gestriklands fornminnesförenings meddelanden, så mycket mer som denna byggnad jämte några för det gamla bränneriets räkning i Strömsbro begagnade hus torde vara det enda kvarvarande minnet från 1700-talets industriella verksamhet i Gefle. Af flere skäl måste dock dessa upplysningar blifva ganska knapphändiga.

Det efter Karl XII:s död under den nyvunna fredens hägn så småningom återvändande välståndet och ekonomiska företagsamheten spredo sig äfven till Gefle. De första yttringarna däraf blefvo ett par tobaksfabriker, Morianen och Gestrike Vapnet, anlagda 1726 och 1728. I förbigående kan härvid påpekas, att längre fram i tiden, då staden efter tillbakagången och förfallet i slutet af 1700-talet åter började repa sig, det äfven då var tobaksindustrien som gick i spetsen, i det att förbättringen inleddes med grundandet af den i år hundraåriga Rettigska tobaksfabriken.

Efter de förstnämnda fabrikernas tillkomst ser det ut som om den industriella företagsamheten i Gefle hvilat ett helt årtionde. Man tyckes hafva haft uppmärksamheten företrädesvis riktad på handelsförhållandena och deras ordnande och konsolidering. Efter vidlyftiga och mångåriga förhandlingar lyckades man också omsider

309:19

vinna kungligt bifall till inrättandet af handelssocieteten i Gefle, hvars första reglemente är af den 5 dec. 1738.

Till metoderna att gynna och framkalla industriell verksamhet, hörde under förra tider att förbjuda införsel af utrikes tillverkade varor, som ansågos kunna förfärdigas inom landet. Ett sådant förbud utfärdades ock rörande artikeln socker.

På grund häraf hade också några sockerbruk eller sockersjuderier, som de på denna tiden ofta kallades, redan uppstått här och där i landet. Men afståndet till dem från Gefle var långt och kostnaden och besväret stora att förse staden och orten med dess nödiga behof af socker.

För att i detta afseende vinna bättring sammanslöto sig ett antal af åtta affärsmän i Gefle, d. v. s. antingen hela eller åtminstone flertalet af den nyssnämnda handelssocietetens medlemmar till ett bolag om 100 lotter att i staden grundlägga ett sockerbruk. De voro rådmannen Johan Kjällström, samt handelsmännen Petter Strömbäck, Georg Raspe, Joan Bouman, Jacob Hagtorn, Lars Amberg, Anders Thegenman och Petter Hülphers samt kallade sig denna stadens handlande skattdragande borgerskap.

Emellertid hade de så när gjort upp räkningen utan värden, ty en affärsman i Stockholm Jacob Mornie, som var specialist inom sockerindustrien, hade fallit på samma tankar som gefleborna, och till kommerskollegium inlemnat ansökan om privilegium på anläggandet af ett sockersjuderi i eller strax utom Gefle stad.

Denna ansökan, som af kollegiet remitterats till landshöfdingen, öfverlemnades af honom till magistraten för afgifvande af förslag till svar samt förekom hos denna d. 28 mars 1739. Samma dag inlemnade nyssnämnde bolagsmän, som förmodligen först genom landshöfdingens remiss fått underrättelse om Mornies afsikt, en skrifvelse, däri de anhålla om magistratens förord till ett liknande privilegium.

Fallet var icke så alldeles enkelt. Mornie var obestridligen i förhand och synes nästan kunnat fordra, att hans ansökan blefve behandlad särskildt för sig och utan sammanblandning med den andra nu först väckta frågan. Men de andra voro ju geflebor och borde med hänsyn till det större gagn för staden, som deras ansökans beviljande skulle medföra, kunna räkna på att icke blifva förbisedda.

Slutet blef också ett slags kompromiss, i det båda ansökningarna öfversändes till landshöfdingen och att efter några ord om den otvifvelaktiga nyttan för staden och orten af ett sockerbruks anläggande till hans eget afgörande hänsköts, huruvida Mornies eller geflebolagets eller tilläfventyrs bådas ansökningar skulle bifallas.

En fjärde utväg att lösa spörsmålet påfanns emellertid af de täflande själfva, i det att de med uppgifvande af rivaliteten ingingo en öfverenskommelse att gemensamt söka det omtalade privilegiet, hvadan geflebolaget utvidgades till att omfatta 150 lotter. Af dessa behöllo gefleborna 100 och de återstående öfvertogos af Mornie. Huru stort belopp hvardera lotten skulle lyda på är icke kändt, men första inbetalningen, som skulle erläggas sommaren 1739, bestämdes till 150 d. k. m. Hela detta tillskott blef på det sättet 22,500 d. k. m. eller ungefär lika mycket som uppförandet af själfva fabrikshuset kostade. Huruvida något mera framdeles fordrades, är icke kändt. I en särskild paragraf stadgades dessutom, att inga andra personer än stiftarne skulle få släppas in i bolaget. Detta förbud blef likväl ganska klent åtlydt, ty redan 1754 nämnas ganska många nya delägare, flera boende utom Gefle, en t. o. m. utrikes, nämligen en köpman i Amsterdam H. Struijs, hvilken troligen kommit in på grund af en 1741 erhållen förlagsinteckning hos bolaget.

På nyssnämnda öfverenskommelse söktes och erhölls under d. 18 april 1739 magistratens stadfästelse, hvarefter kommerskollegiets privilegiebref utfärdades d. 4 maj s. å.

Denna af magistraten stadfästa öfverenskommelse innehåller i 12 paragrafer en vidlyftig och detaljerad bolagsordning. Till ledare för tillverkningen eller som vi skulle säga verkmästare blef sannolikt ofvannämde Mornie antagen, åtminstone erbjöd han sig därtill och det är att hoppas, att han bestod det i öfverenskommelsen beskrifna profvet. Vid sidan af eller snarare öfver verkmästaren i sådant, som vidkom själfva affärsledningen, skulle kunna tillsättas en fullmäktig eller direktör. — För verkmästaren bestämdes en årslön af 3,600 d. k. m.

Sålunda var denna sida af saken klar. Återstod att anskaffa lämpliga lokaler och besörja inköp af nödiga inventarier och rudimaterier för verkets igångsättande. Det senare bestyret åtog sig Mornie och för uppförandet af lokaler upprättades ett entreprenad-

kontrakt med slottsbyggmästaren Peter Gerdes från Stockholm. Denne åtog sig att mot en betalning af 18,000 d. k. m. samt 150 häst- och drängdagsverken enligt uppgjord ritning uppföra den beslutade fabriksbyggnaden. Då man emellertid vid närmare eftersinnande fann, att åtskilligt vid första öfverenskommelsen blifvit uteglömdt, åtog sig Gerdes i ett tilläggskontrakt att mot ett tillskott af ytterligare 4,000 d. k. m. äfven utföra detta. Hela byggnaden, som sålunda skulle komma att kosta 22,000 d. k. m. skulle vara färdig före november månads slut 1739.

Den torde efter tidens förhållanden få anses hafva varit tilltagen i ganska stort mått, 64 alnar i längd och 21 alnar i bredd. Ett dylikt omdöme torde däremot icke kunna anses gälla om tomten. Den utgjorde ett område af 104 alnars längd och 68 alnars bredd, liggande i en bergbacke på Stenebergs ägor strax söder om staden, och afsöndrades nu för ändamålet. Huru länge bolaget nöjde sig med detta inskränkta område, kan icke afgöras, men år 1784 uppgifves såsom af samma Stenebergs ägor då eller förut inköpte omkr. 7 tunnland jord och 1 sjöbod, alltså helt säkert det område norr om bruksbyggnaden, som på senare tider hört tillhopa med densamma.

Hvad inventarierna vidkommer utgjordes de enligt en 1754 affattad relation om Gefle stads tillstånd och beskaffenhet af 7 stora pannor, 40 st. kandikopparpottor och 24,500 formar eller pottor af ler. Bestämdare uppgifter om senare tillkomna förändringar eller kompletteringar hafva icke påträffats.

För att redan från början vinna trygghet mot allt för närgången konkurrens, anhölls vid riksdagen 1741, att intet nytt sockerbruk skulle få anläggas i Gefle eller Vesternorrland och Norrbotten, Kopparbergs län och Vestmanland, jämte Roslagen och Uppland, möjligen med undantag för Uppsala stad. Denna ansökan ingick i en gemensam skrifvelse till riksdagen från alla de dåvarande sex sockerbruken i landet, näml. 2 i Stockholm 1 i hvardera af Göteborg, Norrköping, Ronneby och Gefle jämte ett par andra redan privilegierade, ehuru ännu ej färdiga. Riksdagens svar är icke kändt, men ansökningen var för Geflebrukets räkning förordad af Gefle rådstuga och magistrat.

De förhoppningar, som från början varit fästade vid anläggningen, synas blott i ringa mån hafva gått i fullbordan. Bruket

torde aldrig hafva bragt sina ägare någon egentlig vinst och det hade ej heller någon större omfattning. Tillverkningen drefs med en verkmästare och några arbetare eller drängar, högst 6 år 1785 och möjligen 1825. Eljes var antalet vanligen 5, mindre ofta 4, år 1777 2 drängar och 1 daglönare; det torde vilja säga en tillfällig och i yrket icke kunnig arbetare.

Bland verkmästarne, som efterträdde Mornie, synes den som tillsattes i sammanhag med verkets rekonstruktion år 1784, Olof Westergren, hafva varit den mest framstående, ehuru klagomål under hans tid inför domstol anfördes mot tillverkningens beskaffenhet.

Med så inskränkt arbetsstyrka som ofvan visats kunde tillverkningen ej vara betydlig. För år 1754 uppgifves den till 26,700 ℔ socker af åtskilliga sorter.

För att gifva en slags föreställning om den följande tidens tillverkningar hafva uppgifter bifogats för några af tillverkningsåren, tagna utan annan hänsyn än att de uppgifter som varit åtföljda af ett eller annat extra meddelande eller reflexion företrädesvis blifvit valda.

Med hvilka orter och länder bolaget stått i förbindelse för införskrifvandet af sina råämnen, synes äfven af nyssnämda bilagor. Närmast till hands låg Stockholm och där gjordes uppköp på Västindiska kompaniets auktioner. Vidare hemtades råsocker af olika namn: Tetes och Terres, muskovad, lump m. m. från London, Bordeaux, Lissabon m. fl. ställen.

Bland olägenheter, som bolaget klagade öfver och hvarpå det skyllde det klena resultatet af sin verksamhet förekommer utom de vanliga, höga inköpspris på råämnen och klen afsättning samt växlande tullagstiftning, en afgift till kyrkan af 1 runstycke pr ℔ råsocker, hvilken afgift skattades till flera hundra riksdaler för år. Om man skulle våga en gissning rörande anledningen till denna pålaga, skulle man vara frestad tänka på uppförandet af kyrkans torn, som blef färdigt 1781.

Den ena omständigheten med den andra gjorde, att sockerbruket mestadels förde en anspråkslös tillvaro. Omkring år 1771 synas allvarligare svårigheter börjat och 1784 måste det omhändertagas af andra. Det blef då förbättradt och äfven utvidgadt. En del rum, som förut användts till bostäder och äfven andra togos

nu i anspråk för tillverkningen, i det man bland annat inrättade två stora torkrum, som försågos med stora järnkaminer, eldade med stenkol. För de härigenom husvillas räkning inköptes eller uppfördes nu det bredvid fabriksbyggnaden ännu kvarstående boningshuset.

Det nya bolaget utgjordes af så framstående män som P. A. Brändström och Daniel Elfstrand och till dessa slöto sig rådmannen Sam. Valley och handelsmannen Peter Helin Petersson, hvilken dock året därpå afstod sin andel åt de öfriga. Sedan ägdes bruket en tid af P. A. Brändström & C:ni tillsammans med Gustaf Küsel, hvarefter det öfvergick till ett antal intressenter boende dels inom dels utom Gefle stads samhälle, såsom det i en uppgift från 1830 heter.

Under det därpå följande årtiondet synes det ha fått ett kortvarigt uppsving men dukade 1842 fullkomligt under, sannolikt till stor del åtminstone af samma skäl som bränneriet i Strömsbro ungefär samtidigt, nämligen till följd af bristande förmåga att uthärda den på grund af bättre kommunikationer allt skarpare framträdande konkurrensen söderifrån.

Sedan sockertillverkningen upphört, öppnades vid Steneberg ett af de vid denna tid i stort antal i stadens utkanter florerande utvärdshusen. Men då detta ganska snart måste nedläggas, inköptes verket af en bland intressenterna G. E. Küsel, son till den ofvannämnde Gustaf Küsel. Denne försökte använda byggnaderna till lokal för en segelduks- och buldanfabrik. Men då äfven detta företag icke bar sig, öfvergick omsider det hela genom köp till Lindahl och Runers mekaniska verkstad. Då denna anläggning senare upphörde och efterträddes af Aktiebolaget Gefle Verkstäder inropades Steneberg med hufvudbyggnader, arbetarebostäder och jordområde 1893 af Gefle stad för en summa af 67,000 kronor. Fabrikshuset, som af Lindahl & Runers verkstad åtminstone lång tid användts till förvaringsrum för fabrikens modeller, förhyrdes sedan af Gefle Verkstäder för samma ändamål och användes därtill ända till våren 1909, då det utrymdes och återställdes till staden.

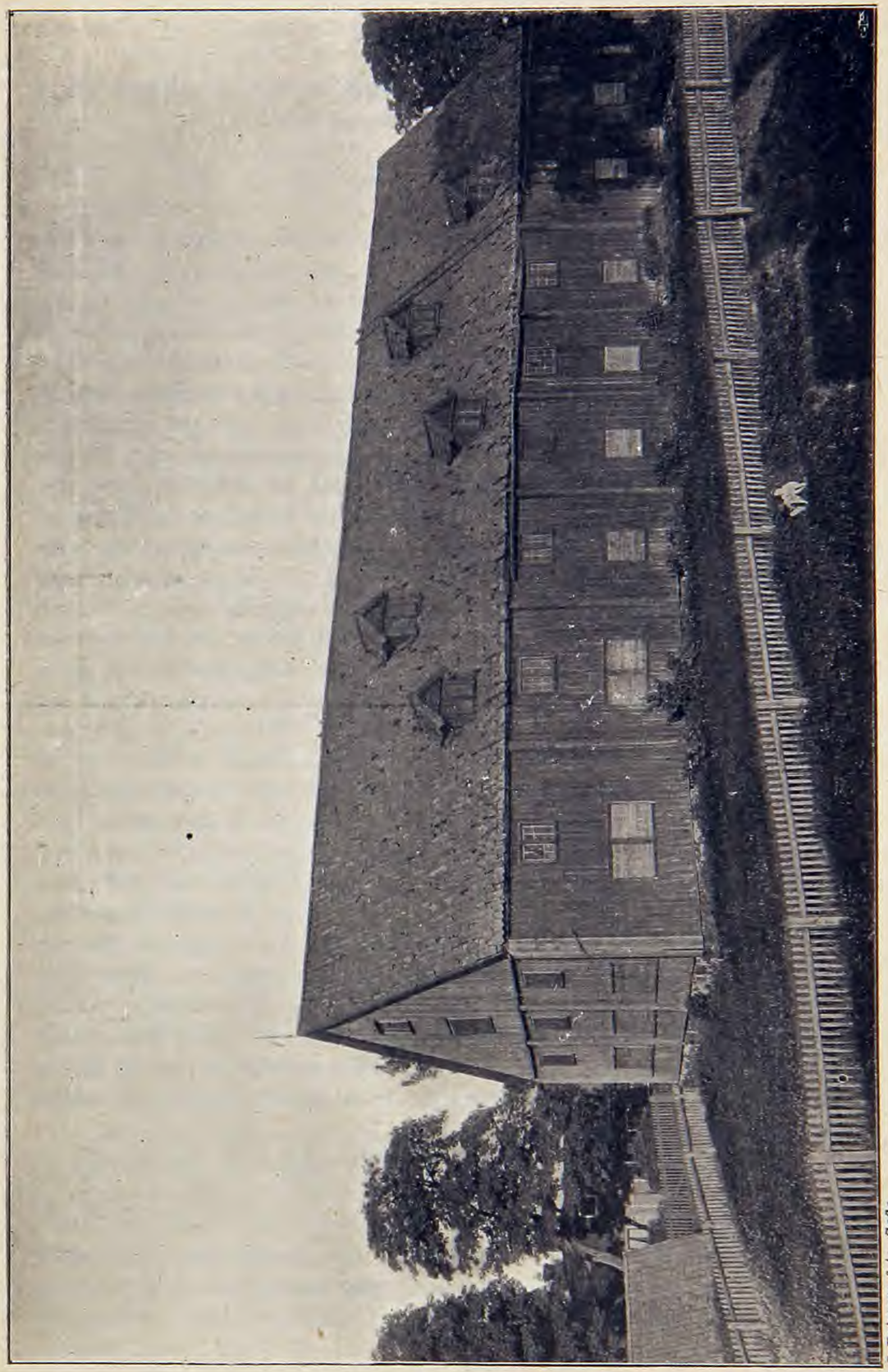

Stenebergs Sockerbruk.

G. Reimers foto. Gefle.

Bilagor till uppsatsen om Stenebergs sockerbruk.

(Ur rådhusarkivet i Gefle).

1.

Såsom det högl. landshöfdingeembetets skrifvelse af den 26 i denna månad tillsändt magistraten handelsmannen Jacob Mornies uti K. M:ts och Riksens högl. kommerskollegium gjorda ansökning att här uti Gefle antingen inom eller strax utom staden på något lägligt ställe få inrätta och anlägga ett sockersjuderi, alltså och emedan magistraten är tillåtet att efter noga öfverläggande inkomma med hvad därvid kan vara att påminna, för den skull upplästes nu samma Mornies ansökning, hvarefter magistraten för sin del fann, att ett slikt sockersjuderi eller bruk på denna orten att inrättas vara både nyttigt och angeläget, i synnerhet nu sedan det utrikes tillverkade sockret till införsel i riket blifvit förbjudit och orten eljes ifrån öfriga sockerbruken är vida aflägsen så att behöfligt socker icke utan stort besvär och kostnad kan därifrån erhållas. I anseende hvartill magistraten gerna skulle se och önska, att detta nyttiga manufakturverk blefve här anlagt och hafver magistraten vid de af Mornie begärda förmåner icke vidare att påminna än att allenast staden förbehåller sig dess rättighet af tomtören för de platser och tomter, som härtill torde erfordras, därest verket uppå stadsens grund blifver anlagdt, som hos högv. hr grefven, generalmajoren och landshöfdingen till ödmjukt svar häröfver kommer att insinueras. I detsamma som nu således härom var öfverlagdt, ingafs äfven till magistraten en skrift underskrifven af rådmannen Johan Kiällström samt handelsmännen Peter Strömbäck, Georg Rasp, Ioan Bouman, Lars Amberg, Jacob Hagtorn, Anders Thegenman och Peter Hülphers, hvaruti de jämväl anhålla, att dem kunde lämnas frihet inrätta ett sockerbruk, och beslöts för den skull, att denna skrift jämväl vid detta tillfälle kommer att insändas till högbemälte herre och underställas höga vederbörandes ompröfvande, antingen Mornie, som först sig härom anmält eller de senare härutinnan må vinna bifall eller ock om tvänne sockerbruk kunde här inrättas.

(1739 års justitieprotokoll d. 28 mars sid. 132).

2.

In kommo handelsmännen Jacob Hagtorn, Anders Thegenman, Peter Hülphers och Jacob Mornie och till magistraten inlemnade en skrift underskrifven af dem tillika med rådmannen Johan Kiällström samt handelsmännen Peter Strömbäck, Georg Rasp, Ioan Bouman och Lars Amberg, hvaruti förmäles, att ehuruväl de före detta skolat hafva öfverenskommit om en plan af 100 lotter till ett sockerbruks inrättande här i staden och till den ändan om nådigt privilegium däråt uti högl. kungl. kommerskollegium anhållit, så hafva de dock sedan de förnummit, att handelsmannen Jacob Mornie uti högbem. kungl. kollegium äfven därom gjort underdånig ansökning med honom, Mornie, efter moget öfverläggande under försäkran å båda sidor af all tro och redelighet sålunda sig förenat, att de i stället för 100 lotter det nu utvidga till 150, hvaraf de behålla 100 eller $^2/_3$-delar i verket och han Mornie 50 lotter eller $^1/_3$-del. I anseende hvartill förenämda råd- och handelsmän anhålla att en sådan dem emellan denna saken angående upprättad förening måtte till deras säkerhet uti rådstugurättens protokoll antecknad blifva och dem extractum däraf meddelas på det de därefter måga kunna hafva så mycket bättre tillfälle uti högl. kungl. kommerskollegium göra vidare underdånig ansökning om nådigt privilegium uppå detta verk eller sockerbruk. Och som förutom det att rådmannen Kiällström samt handelsmännerna Strömbäck, Rasp, Bouman, Hagtorn, Amberg, Thegenman, Hülphers och Mornie en sådan deras öfverenskommelse om förenämda sockerbruks inrättande och anläggande på en utsedd plats vid det så kallade Stenberg strax utanför denna staden med egna händer underskrifvit, Hagtorn, Thegenman, Hülphers och Mornie nu närvarande äfven muntligen intygade riktigheten häraf och att på sätt som förbemäldt är de med hvarandra äro öfverenskomne, nämligen att de förre blifva egare af $^2/_3$ delar och Mornie $^1/_3$ del uti detta verk; alltså blef ock sådant uppå begäran i protokollet intaget och dem extrakt däraf beviljadt under ödmjuk förmodan att Kongl. Maj:ts och Riksens kommersekollegium höggunstigt täcktes gynna dessa intressenter med nådigt privilegum uppå detta för det allmänna nyttiga och angelägna verk.

S. D. Uppviste handelsmännen Jacob Hagtorn, Anders Thegenman, Peter Hülphers och Jacob Mornie en af dem tillika med rådmannen Johan Kiällström samt handelsmännen Peter Strömbeck, Georg Rasp, Ioan Bouman och Lars Amberg underskrifven förening angående ett sockerbruks inrättande härstädes, hvilken förening nu upplästes och befanns vara af följande innehåll.

Ehuruväl undertecknade denna stadens handlande skattdragande borgerskap hafva för detta oss emellan öfverenskommit om en plan af 100 lotter till ett sockerbruks inrättande här i staden och till den ändan om nådigt privilegium däråt uti högl. kungl. kommersekollegium i underdånighet anhållit, så hafva dock, sedan vi förnummit, att hr Jacob Mornie uti högstbl. kollegium äfven därom gjort underdånig ansökning oss med honom efter moget öfverläggande under försäkran å begge sidor af tro- och redelighet sålunda förenat, att vi i stället för

100 lotter det nu utvidgar till 150 hvaraf vi behålla 100 lotter eller $^2/_3$-delar i verket och han hr Mornie 50 lotter eller $^1/_3$ del och blifva för öfrigt följande punkter oss emellan till oryggeligt hållande stadfästade uti den ödmjukaste förtröstan, att med högl. kungl. kommerskollegii höga privillegium nådigast hugnade blifva.

1.

Blifver som ofvanförmält är 100 lotter för oss undertecknade denna stadens handlande borgerskap och 50 lotter för hr Jacob Mornie.

2.

Är öfverenskommet, att detta verket blifver på Stenberg inrättadt på det stället som redan afmätningen gjord är och består af 104 alnar i längden och 58 alnar i bredden i kraft af det köpebref hr inspektoren Peter Gavelius oss därå tillställt emot en köpeskilling af daler .... k:mt, hvilken summa hos vår medintressent hr rådmannen Johan Kiällström såsom varande en hr inspektoren Gavelii preferens ägande kreditor skall insättas, tills hr inspektoren oss med klara skäl visa kan, att denna ägendom är och blifver ograverad och oss efter lag hemulad, så att vi nu och i framtiden ifrån allt klander måtte vara befriade och denna ägan såsom vår rätta välfångna egendom få bruka och nyttja.

3.

Hvad byggnaden angår så är öfverenskommet att för hela verket tages ifrån Stockholm en byggmästare, som den ifrån grund förstår att inrätta, hvilken ock så skyndesamt som möjligt är bör förskaffas såvida man verket medelst den Högstes tillhjelp vill hafva färdigt uti aug. månad innevarande år. Och som hr Mornie berättar sig härutinnan hafva någon kunskap, så är beslutet att honom gemensamt bestås af hela intressentskapet i ett för allt 900 d. k:mt så väl för den möda han redan haft med förskaffandet härtills och hädanefter ännu hafva kan af det till byggnaden nödiga jämte mur- och byggmästares anskaffande såsom ock för det han utfäst sig gå byggmästaren med råd och dåd tillhanda samt med oss eller vår direktör, som vi tillsättandes varda, hafva öfver byggnaden inseende, då de utbetalningar, som för våra 100 lotter eller $^2/_3$ delar i verket göras vid byggnaden med mera komma af vår direktör eller bokhållare att utgifvas, skolandes ock proportionaliter betala hr Mornie för de pannor, formar och materialier, han redan till verkets fortskyndande byggnaden och inrättningen angående beställt och förskaffat, dock med det rena förbehåll, att han därpå till oss sådana riktiga räkningar uppgifver, som han vid påfordran besvärja kan, men eljes och där dessa persedlar mot förmodan skulle befinnas stegrade eller oförsvarliga, så

blifva de för hr Mornies egen räkning. Hvad respenningarne för bygg- och murmästaren samt de nödiga gesällernas hitskaffande angår, betalas sådant af oss gemensamt.

4.

Skola intressenterna gemensamt vara omtänkta att vid påfordran och så snart nödigt profvas hafva för det första till verkets inrättning i beredskap för hvar lott 150 daler k:mt och ej mindre draga försorg att förskaffa rudimaterien till aug. månads slut innevarande år, om gud vil, och skall jag Jacob Mornie, så snart denna förening tecknad är, uppgifva hvad som för det första till hela verkets fullkomliga drift erfordras, varandes öfverenskommet att den därmed uteblifver vare intressenskapet förlustig och tage lösen för sina lotter af de öfriga intressenterna efter dess insatta kapital samt plikte 2 procent till verkets fattigkassa.

5.

Den som vill transportera eller sälja sina lotter eller andelar i verket vare skyldig att först tillbjuda den åt kompaniet, så nämligen till förståendes att hvad de tecknade 100 lotter för oss handlande här i Gefle vidkommer under oss hembjudas, dock om de dem ej åstunda, då hr Mornie offerera, men ej till någon utom oss undertecknade. Den annorlunda beträdes, betale 1 procent till verkets fattigkassa af köpeskillingen, köparen och säljaren hälften hvardera och tage lika fullt lösen af intressentskapet för sina insatta penningar. Skulle ock hr Mornie vilja sälja några af sina lotter vare sak samma.

6.

De omkostningar som hr Mornie görandes varder till privilegiernas utsökande för verket, betala vi efter hr Mornies uppgifvande med 200 daler k:mt.

7.

Hvad främmande medels insättande i detta intressentskap vidkommer, så tänker ingen utaf oss, ej heller skola vi af sådana utvägar oss betjena, som det ock vid förlust af våra andelar med kapital och avans (?) skola vara betaget att låta någon främmande eller utländsk taga del uti detta intressentskap.

8.

Ehuruväl vi till detta angelägna verkets drift hafva oss förenat att för gemensamma intressentskapets nytta införskrifva en förfaren och skicklig mästare, som förstår sjuderiet och hvad däraf de-

penderar, hvilken vi ock skola vara skyldig att gemensamt betala, så vele (vi) dock därmed innehålla, till dess vi i början få se, om hr Mornie efter dess försäkran kan såsom mästare verket förestå och göra oss därvid det nöje så uti god, fin och försvarlig sockertillverkning som uti allt annat en dylik egnar och anstår, hvilken dess försäkran så lyder, näml.

att jag Jacob Mornie utfäster mig såsom mästare och den om sjuderiet en noga vettenskap och erfarenhet eger samtliga intressenterna uti sockersjudandet med allt hvad därunder begripes så betjena att icke allenast allt hvad som till hrr intressenternes den minsta skada lända kunde till alla delar och deras fullkomliga nöje redressera(?) utan ock låta första och andra kokningen, till dess jag lärer känna pannornas art och beskaffenhet, tillverka af min egen rudimateria, befinnes sockret då utan fel, vare tillverkningen för gemensam räkning och tage jag då så mycken rudimateria af intressenterna igen som jag tillagt hafver, men i vidrig händelse vare det för min egen räkning. Och om nu hr Mornie således skulle som man vill förmoda befinnas af den erfarenhet så vid inrättningen som vid sjuderiet som härvid till alla delar erfordras och nödigt är, så att verket utan någon vår skada genom dess bedrifvande kan fullkommeligen handhafvas, så bestås honom 3,600 säger tre tusen sexhundra daler årlig lön af gemensamma intressentskapet, näml. 2,400 daler för våra $^{2}/_{3}$-delar och 1,200 daler k:mt drager han då själf för sin egen $^{1}/_{3}$-del, hvilka 2,400 daler honom hr Mornie vid årets slut promt utbetalas skola, räknadt från den tid sjuderiet begynnes. Dock hvad dispositionen angår, så skall den för oss eller vår fullmäktig vara för våra $^{2}/_{3}$-delar fri och obehindrad, skall och hr Mornie vara förbunden att inhemta vårt eller samma vår fullmäktiges samtycke uti allt hvad som för verkets fördel finnes nyttigast vara och han sina förslag på goda och tillförlitliga skäl grundar.

9.

Tystlåtenhet och rent förtroende är så mycket angelägnare som hvar och en af oss nog lärer veta och förstå hvad en otidig öppenhjärlighet hafver för farliga efterföljder och därest skulle spörjas af någon obetänkt sådant föröfvas, skall den ovägerligen betala 50 daler k:mt till verkets fattigkassa samt utan gensaga taga för sin andel lösen.

10.

Hvad vidkommer själfva afsättningen, enär den högste sin välsignelse till något förråd täckes förläna, är beslutet, att det ej får skiljas utan skall allt hvad som föryttras tagas af kompaniets gemensamma provision eller förråd och skall ingen försäljning uppå kredit

till någon göras med mindre samtliga intressenterna eller den på våra vägnar har direktionen däröfver på sitt ansvar i följe af sin instruktion samtycker, som det ock skall vara förbjudet att utan samtliga intressenternas bifall och samtycke något af den gemensamma tillverkningen till andra orter afsända och där kommissionsvis att föryttras, dock i händelse framdeles efter omständigheterna skulle finna nödigt att härvid göra någon ändring, skall sådant icke vara oss betaget, allenast det sker genom vänlig öfverenskommelse eller per pluralitatem votorum.

11.

Är mellan samtliga intressenterna af hela verket aftaladt och fastställdt, att den ena delens tillständiga rätt och rättighet i verket icke skall af den andras kreditorer eller förlagsmän för någon uti häfdad skuld, af hvad namn och natur den vara må, anfäktas eller oroas utan kommer en sådan kreditor eller förlagsman att allena hålla sig till sin debitor eller förlagstagares andel uti detta verk, där den förmenar sig skäl därtill hafva, dock de öfriga intressenterna hembudet vid alla sådana oförmodade händelser förbehållet.

12.

Slutligen förbehålles å ömse sidor att få göra våra påminnelser, om något vidare utom hvad ofvan formält är kunde af oss erinras till vårt gemensamma intressentskaps nytta och fördel, och önska vi i öfrigt till denna vår association den högstes bistånd och välsignelse.

Gefle d. 17 april 1739.

Petter Strömbeck, tio lotter.

Johan Kjällström, femton lotter.

Georg Raspe, tio lotter.

Ioan Bouman, för 5 lotter.

Jacob Hagtorn, tio lotter.

LarsAmberg, tio lotter

And. Thegenman, tjugufem lotter.

Jacob Mornie, femtio lotter.

Petter Hülphers. för tio lotter.

Sedan denna afhandling och förening således ord ifrån ord uti protokollet uppå vederbörandes begäran var intagen, blef dem äfven däröfver behörigt extrakt utaf berörde protokoll beviljadt jämte det själfva föreningen in originali dem återställdes.

(1739 års justitieprotokoll d. 18 april, sid. 193).

3.

Entreprenad-kontrakt.

Emellan undertecknade intressenter uti ett sockerbruk, som här å Steneberg skall uppbyggas och inrättas, å den ena och slottsbyggmästaren Gerdes ifrån Stockholm å den andra sidan är i Herrans namn kontraheradt och slutet, nämligen

Jag P. Gerdes påtager och förbinder mig att uppå den af Stenebergs ägor af nedannämnda sockerbruks intressenter utsedda platsen efter den af mig formerade utritningen och uppsatta förslaget på egen bekostnad af trä uppbygga och uppsätta ett sådant sockersjuderihus, som bemälda grund och afritning utvisar, två våningar högt jämte fullkomlig vind af 64 alnars längd och 21 alnars bredd med därtill hörande murar, spisar och kalkrum(?), fönster och fönsterbeslag med tillhöriga karmar, foder och bågar, dörrar med dess tillhörigheter samt lås och gångjärn, golf och tak samt öfversta taket af taktegel med vindskappor och ryggbleck af järnplåtar, med ett ord, huset till byggnad och murning, snickare, och smeds-arbete så ifrån mig till herrar intressenterne afleverera, att ej något må därpå med skäl kunna tadlas och det allt till oktober månads slut innevarande år, emot en summa af adertontusen daler koparmynt samt 150 häst- och drängdagsverken, hvilka penningar jag således kommer att njuta, näml. tredje parten nu enär byggnaden begynnes. Alla de materialier, som herrar intressenterna själfva uppköpt och hvaröfver de mig nu sin räkning lemnat, behåller jag till samma deras inköpspris, som kommer på ofvannämnda ackorderade summa att afgå och resten när jag vill Gud förmodligen till herrar intressenternes nöje min här ofvan förmälte förbindelse till alla sina delar fullgjort

hvaremot undertecknade intressenter af bemälte sockerbruk försäkra hr slottsbyggmästaren P. Gerdes ej allenast de ackorderade aderton tusende daler kopparmynt samt 150 häst- och drängdagsverken redeligen på föreskrifna konditioner betala och prestera utan ock vara herr Gerdes äfven behjälpliga så mycket möjligt är och han hr Gerdes skulle oss anlita att förskaffa honom emot betalning hvad nödvändigt fordras kan, men vare hr Gerdes icke desto mindre obligerad detta sitt gjorda kontrakt fullgöra och ehuru man å ömse sidor är om all nöjaktighet försäkrad, hafva vi dock till så mycket större styrka häraf förenat oss om ett vite af 1,000 daler silfvermynt, som skall ovägerligen erläggas af den parten, som sin härutinnan gjorda förbindelse till någon del eftersätter. Hvilket allt med våra namns undersättande härmed in duplo bestyrkes, som skedde i Gefle den 19 juli 1739.

P. Strömbeck. Johan Kiellström. Georg Raspe. Jacob Hagtorn. Lars Amberg. Anders Thegenman. Jacob Mornej. P. Hülphers.

*

Såsom detta kontrakt är grundadt på den formerade afritning och uppsatta förslaget, hvarvid man å nogare efterfinnande befunnit några oundgängliga nödvändigheter till detta verk vara uteslutne, alltså hafva vi gemensamt uppå hr Sottsbyggmästaren P. Gerdes anhållan öfverenskommit att utom ofvannämnda 18,000 daler ännu bonificera honom med en summa af fyratusende daler kopparmynt, för hvilka tjugutvå tusende daler kopparmynt tillsammans räknade han icke allenast fullgör sin förra förbindelse efter ofvanstående kontrakt, förslag och afritning utan ock allt det mera, som till försvarligt kompletterande af denna sockersjuderibyggnad och inrättning kan erfordras efter det nu åter uppgifna förslaget, nämligen öfversta eller andra vinden med dess fyra vindskappor och bottnar med panelning å sidorna, tio stycken kakelugnar utom de förra, 7 af murtegel och 3 af kakel med järnankare, dörrar, karmar med dess pipor och spjäll, kalkgropen murad med klinksement (?), linolja och terpentinolja, vaskrummet med huggna plankor och delningen samt lårarna till rudimaterien uti sockersjuderiet med halfbottenbräder, inmurningen af kyl- eller klarpannan och lerrummets(?) kompletterande, hvarunder äfven allt järn begripes som till detta verks fullbordande erfordras. In summa: huset med alla dess tillhörigheter, så till byggnad, murningar som annat, hvilket till denna sockersjuderiinrättnings sättande i fullt stånd kan erfordras, af hvad namn det vara må, så försvarligen komplettera, att inga nödvändigheter därvid skola mankera, och det allt till instundande november månads slut, Gud vil. Hvartill jag Peter Gerdes mig härmedels förbinder med kraftig försäkran, att icke allenast fullgöra allt hvad här ofvan förmält är utan ock hvad förra kontraktet till alla dess klausuler innehåller, hvilket allt med våra namns undersättande härmed in duplo bestyrkes.

Gefle den 5 Okt. 1739.

Peter Strömbeck. Joh. Kiellström. Joh. Bouman.
Georg Raspe. Jacob Hagtorn. Lars Amberg. And. Thegenman.
Jacob Morneji. Peter Hülphers.

Hvad mig i förmåga af förestående kontrakt af herrar intressenterna uti Stenebergs sockerbruk tillkommer, transporterar och öfverlåter jag till innehafvaren af detta kontrakt, för hvilket jag fått min förnöjelse och betalning.

Stockholm d. 12 Mars 1754.

Peter Gerdes.

*

Respektive herrar intressenter af Stenebergs sockerbruk

		Debet.
An:	tillkommer mig efter senaste kontraktet på sockerbruksbyggnaden af d. 5 okt. 1739 en summa af d.	4,000: —
An:	Intresse 13 $^1/_2$ år belöper efter 6 procent ..... »	3,322: 16
An:	vitet, som herrarna så högt påstodo i kontraktet skulle införas, att i fall jag bristat, hade jag oundvikligen måst till herrarna betala, samma vite påföres nu herrarna till last efter de ej mina utgifna assignationer en af 2,400 och en af 1,600 daler kopparmynt inlöst, som var då resten för samma byggnad utföres således dessa ..... d.	3,000: —
	daler kmt.	10,322: 16

Stockholm d. 12 aug. 1753.

Peter Gerdes.

(Diverse dokumenter för åren 1755—1760, första dok.)

4.

Några berättelser angående Stenebergs sockerbruk inlemnade till hallrätten.

1784.

Detta manufakturverk ..... har detta år blifvit öfverlåtet och försåldt med allt dess tillbehör, redskap och rudimaterier till oss underskrifne.

Efter föregången ansenlig reparation såväl å själfva verket som ock inventarier och tillika gjord införskrifning af ett parti rudimaterier har arbetet blifvit ånyo här börjat uti nästlidne september månad och drifvet af

En anskaffad mästare, svensk.

Fyra äfven svenska arbetare eller drängar, hvarefter nyligen en tillverkning blifvit gjord af raffinadsocker 6,000 skålpund, beräknadt à 8 sk., Rdr. 1,000*). Brun sirup 3,000 skålpund Rdr. 150.

De verket tillhörige inventarier äro ansenlige enligt särskildt inventarium och försäkra nu varande intressenter, att de äro sinnade försätta detta bruk uti en jämn rörelse och drift, så vidt som afsättning kan vinnas, hvartill nödige rudimaterier skola anskaffas. Men frukta, att den Gefle kyrka nådigt donerade afgiften af 2 r. skålp.

---

[1]) N. B. säljes i toppar à 10 sk. som är för mycket. (Tillägg af annan hand).

rått socker ensamt är tillräcklig orsak att hålla detta verk i lägervall, såvida de öfriga sockerbruken ej med en sådan afgift äro belastade.

Gefle d. 31 dec. 1784.

Sam. Valley	*P. A. Brändström.*
för $^1/_4$ part.	för $^1/_4$ part.
Petter Helin	*Dan. Elfstrand*
för $^1/_4$ part.	för $^1/_4$ part.

Till ofvannämda nu färdiga och under tillverkning varande socker äro åtgångne 50 fat rått socker hvaraf

10 fat Tetes o. Terres

40 fat Muscovade.

*

Enligt böckerna befinnes sockerbruket kosta efter inköp af egendom, byggnad, inventarier, d:o tillköpta utan att afdragning skett för förnötning och hvad fördärfvadt blifvit.

Sjelfva inventarierna	Rdr.	1,474: 11: —
Sockerbruksbyggnaderna, med alla reparationer, sedan 1739, däribland 7 tunnl. 15$^3/_8$ kappl. samt en sjöbod	,,	8,290: 46: 1
Diverse inventarier	,,	177: 45: 4
Lumpor, Baster och fin sirap	,,	1,444: 8: —
	Specie Riksd.	11,385: 14: 5

Gefle d. 26 jan. 1784.

A. Forslöf.

1785.

Personalen: en mästare och fem drängar, alla svenska

tillverkadt socker är

19,215	skålp.	Canarie	gör à 8$^2/_3$	sk.	Rdr.	3,469: 18
16,790	»	Rafinad	» » 8	»	»	2,798: 16
6,075	»	Melis	» » 7$^1/_3$	»	»	928: 06
690	»	Candi	» » 7	»	»	100: 30
30,000	»	Brun sirup taxeras till			»	1,000: —

Rudimaterier så till detta som det under arbete varande socker hafva direkt utifrån blifvit införskrifne bestående i

Tjugu större och mindre fat och kistor Tetes

Sextionio större och mindre fat och kistor Muscovade.

Inventarierna hafva genom nya inköp blifvit tillökte och hela verket är i det fullkomligaste stånd som den hållna besiktningen närmare lärer utvisa.

Den förändring af intressenter har föregått, att hr Peter Helin Petersson sålt sin ägande 1/4 part till de öfriga intressenterna enligt köpebref af d. 19 dec. 1785.

Gefle d. 31 dec. 1785.

Sam. Valley. *Pet. Brändström.*

Dan. Elfstrand.

1786.

Personalen: en verkmästare, fem drängar, svenske.

tillverkning

18,176 ℔	can.	s. à	8 2/3	sk. Rdr.	3,281: 37: 4
16,881 ℔	raf.	„ „	8	„ „	2,813: 24: —
6,226 ℔	melis	„ „	7	„ „	907: 46: —
900 ℔	candi	„ „	7	„ „	131: 12: —
40,000 ℔	brun sirup	taxeras		„	1,250: —: —

Rudimaterierna, hvaraf en del ännu ligga oarbetade, äro dels inropade på Westindiska kompaniets auktion i Stockholm dels ock direkt utifrån införskrifna, utgöra tillsammans

102 fat Muscovade

18 fat Tetes och Terres.

Inventarierna hafva genom inköp blifvit tillökte och hela verket är i fullkomligt godt stånd, men kan ej drifvas till den höjd som vedeborde sålänge den tryckande kyrkoafgiften existerar, hvilken betungar detta verk framför andra med flera hundrade riksdalers årlig afgift, som åter verkar, att man ej utan kännbar förlust kan hålla pris med andra sockerbruk, då ej någon motsvarande förmån detta verk tillegnas, som genom någon diskonteringsrättighet i högl. Commerse Collegio mot 4 proc. till underlättande af det stora och dryga förlag kunde föreslås genom väll. hallrättens förordande, hvarom intressenterna ödmjukligen anhålla.

Gefle d. 12 juni 1787.

Sam. Valley. *P. Brändström.* *Dan. Elfstrand.*

1788.

Personalen: en mästare, fem drängar, svenske.

(hvar och en nyttjar tobak på sitt sätt)

27,128 ℔	Canarie socker	à	8 2/3	sk. Rdr.	4,898: 5. 4
22,522 ℔	Rafinad	„ „	8	„ „	3,753: 32
6,265 ℔	Melis	„ „	7	„ „	913: 31
600 ℔	Candi	„ „	6 1/2	„ „	81: 12
54,000 ℔	Brun sirup	taxeras till		„	1,650: —

Denna tillverkning är till sitt hela af förra årets behållne rudimaterier, så ej mera detta år blifvit införskrifvet än 12 fat muscovade, komme öfver Stockholm, ett bevis, att den tryckande kyrkoafgiften hindrar detta verks uppkomst, hvilket i öfrigt jemväl blifvit inrättadt till vinterkokningen och försedt med flera nya tillköpte inventarier, så att det befinnes i det fullständigaste stånd.

Gefle d. 8 jan. 1789.

Er. G. Elfstrand.

1792.

Blifvit drifvet genom en mästare och trenne drängar, alla svenska. Invent. i godt skick.

Tillverkning	9,890 ℔	canarie socker	à 14 1/2	sk. Rdr.	2,987: 29: —
	9,911 ℔	rafinad	„ „ 13 5/6	„ „	2,856: 14: 2
	2,225 ℔	melis	„ „ 13 1/6	„ „	610: 15: 10
	30,000 ℔	brun sirup		„	1,650: —: —
					8,104: 11: —

Införskrifne rudimaterier äro:

7 fat Pouder socker fr. Köpenhamn.

20 „ Muscovade socker fr. Köpenhamn.

12 kistor Terres „ „ Lissabon.

9 „ Muscovade „ „ „

Den tillåtna införseln af toppsocker emot tull skall omsider befordra detta verk till liten eller ingen drift, hvarigenom den kostnad, det dryga förlag och dess vackra inrättning nuvarande intressenter påkostat, skall med deras skada i framtiden få vittna om författningars verkan på näringar och deras idkares bestånd, hvarom väll. hallrätten torde gunstigast göra en sådan framställning som ämnets vikt och värde fordrar.

Gefle d. 27 dec. 1792.

På hrr intressenters vägnar

Er. G. Elfstrand.

1809

drefs Stenebergs bruk med 1 mästare och 5 drängar.

Tillverkningsvärdet 10,176 Rdr bko.

införda råvaror

34 kistor hvit havanna fr. Stockholm.

27 fat muscovade » »

52 » » » Göteborg.

50 fat krossad lump fr. London.
80 » Terres » »
70 » muscovade » »

*

År 1840 utstämplades 92,097 ℔ socker och sirup.
» 1841 » 61,521 ℔ » »
» 1842 » 10,244 ℔ » »

Några syneinstrument å Stenebergs sockerbruk.

Närv. efter aftal Präses med bisittare handl. Lundin och fabrikören Klintberg.

Genomsågos de förut hållna besiktningsinstrumenten och förfogade sig sedan till det utsatta mötet vid Stenebergs sockerbruk, hvarest besågos såväl verkets nu förändrade och utvidgade omständigheter som magasiner och tillverkningen: hvarvid anmärktes, att förmedels de inuti själfva verket förut inrättade husrummens bortrifvande numera 2:ne ganska rymliga och ansenliga torkrum blifvit inrättade med sina väl och säkert midt i rummen ställda tackjärnsugnar som med stenkol eldade göra en stark och jämn värme; hvarförutom ock verket åt andra sidan af byggningen äfven blifvit utvidgadt och flera rum som stått onyttiga i stånd satta, sedan intressenterna nu tillhandlat sig den del af Stenebergs egendom som gent emot verket androm tillhört, så att mästarne och folket där hafva husrum med mera.(?) En ansenlig tillverkning befanns nu vara under torkning, men ännu i magasinet vackert förråd öfrigt af det i år färdiga och stämplade godset samt af finaste och gröfre siruper, äfvensom af rudimateria ännu 15 à 16 stora fat orörda. In summa allt befanns här under den berömda sockermästaren Westergrens oförtrutna bemödande och arbetsamhet i så fullkomligt stånd satt, att besiktningsmännen däröfver med skäl förklarade allt nöje.

(Justitieprot. d. 4 okt. 1788.)

År 1792 d. dec. förrättades besiktning å Stenebergs sockerbruk: närvarande härvid ledamöterna vid hall- och manufakturrätten herrar grosshandlaren Peter Lundin och fabrikören Jakob Klintberg samt undertecknad notarie, å sockerbruks herrar intressenters vägnar deras ombud tolagskamreraren hr Erik Gustaf Elfstrand, sockermästaren hr Olof Westergren.

Besiktningen började på öfversta vinden, som befanns i godt stånd, och voro en del af därstädes stående former och potter fyllda med sirup, en del åter tomma. Äfvenså förhöll det sig på andra vinden samt på den nedersta, hvarest uti gamla och nya rummen funnos tillräckliga former och potter, fyllda med rudimaterier af sirup och socker.

Neder i verket voro 2:ne s. k. Bastu-rum (?) inrättade fyllda med former och potter med fina rudimaterier uti.

Själfva verket befanns i behörigt godt stånd med kättler, pannor och öfriga tillhörigheter.

Sockermästaren tillkännagaf, att allt rått socker nu vore upparbetadt. Dock hitväntades nu 21 kistor; färdigt socker uppgafs till 500 toppar, som utgör mellan 4000 och 5000 skålpund.

Fyllhuset(?) var i godt stånd med i år inlagdt nytt golf. Äfvensom magasinet med tillräckligt förråd af stenkol och kalk.

På tillfrågan sade sockermästaren Westergren sig icke hafva något att påminna mot arbetarne, Otto Westergren, Anders Hemström och Peter Jäderqvist, som och nu voro tillstädes; äfvensom ock de uppå tillfrågan förklarade att de ej heller hade något emot honom, men arbetaren Hemström begärde afsked, sedan han nu tjenat vid sockerbruket i 30 år. I anseende hvartill han ock tillika anhöll att i sin öfriga lifstid få behålla full lön.

Ut supra

Carl Dahl
notarius.
(Justitieprot.)

Kort begrepp af Gefle stads historia.

(Fortsättning från år 1907.)

Hwad näst ofvantöre sagt är, att konung Gustaf 1. förnyat och åter upprättat denne Schola, det kan ock sägas om dess aflöning Stat, till hwilken han lagt grunden igenom ett så kallat *Votum S. Olavi* eller S. Olofs penning[1]) hwilken hela Norrlanden ifrån ålder plägat utgjöra, som ock under Påfwedömet med stor högtidelighet blifwit öfwersänd först till den norska staden Trundhem, men sedermera till Upsala Dom-kyrka. Och skal denna kongl. inrättning wara at inhämta af ett bref, som är skrifwit af Archi-Biskopen Lars i Upsala, förmodeligen Mag. Laurentius Petri Nericius.

Hwad detta Votum warit, antingen det wi nu för tiden kalle Djekne-penningar, eller ock några andra medel, det lemnar man derhän; dock synes det förra troligast, alldenstund Djäknepenningarne äfwen som S. Olofs penning fordom blifwit upphämtad nästan utaf hela Norrland. Men at äfwen Rector Scholæ herutaf haft sin lön, utom hwad han eljest i fisk plägade uppbära af stadsens borgerskap, det kan aftagas så wäl af Rect. Mag. Johannis Petr. Niurenii påstående hos Magistraten d. 8 Okt. år 1634,[2]) såsom ock deraf, at i gamla räkenskaper en wiss penningssumma står uppförd för Rector, med dessa orden: *Pro voto et Sigillo.* Eljes har Rectoris, Conrectoris och Apologistæ ordenteliga lön af gamla tider tillbaka bestått, och ännu

[1]) Af en annan grund will Joh. Messenius in Scondia Sua Illustr. Tom: III p. 72 hänleda första aflöningen uti Gefle Scholæ, nämligen af *Denarium S. Erici,* hwilken årligen gafs till S. Erics församling ifrån Luleå blef confirmerad i Nicolai Ragwaldi tid.

[2]) Derom talar Gefle Stads Dombok, Lit. A. N. 4, således: Anno 1634 d. 8 October framkom wällärde Mag. Joh. Skolmästare och beswärade sig öfwer några af Borgerskapet, som restera för några år med den fisk de böra utgöra. Item: begärade Wällärde Mag. Joh. om Scholan, och begärade hjelp att derom synas och bättras må; Samaledes lät Upläsa et gammalt bref, som A. Biskop Lars gifwit hafwer, på det Votum Ol: som hela Norrlandet utgöra plägar; och wore deputerat Rectoribus och icke Scholan. Om hwilket Voto Olai et tvifwelsmål war om det sama Rect. eller Scholan deputerat war af ålder. M. Joh. bewiste at det tillhörde Rectoribus. Cfr. Mon. Palmsk. p. 36.

består af Spanmål, hwilken plägat upptagas af *Skog, Söderala* och *Rengsjö* socknar i Helsingland, så nämligen, att Skog utgjort 50 Söderala 125 och Ringsjö 45, tillsammans 220 tunnor. Men hwad Collegarum lön angår har hon alltid bestått i Djäkne penningar, hwilka, förrän Hudikswalds Scholæ, år 1650, inrättades, upptogos i Jemteland, Herjedalen, Medelpad, Helsingeland samt Gestrikland, och woro så tillräckelige, at dermed icke allenast Collegae, Director Cantus Choralis och Figuralis, utan ock en Notarius dermed underhållas kunde. Men sedan sistnämde Schola blef inrättad, hade Gefle Scholas aflönings-Stat, igenom en stor del af förenämnde Socknars bortmistande, tämmeligen blifwit inskränkt, om icke sedermera, genom Kongl. nåd, några Socknar i Upland och Wesmanland i ställe blifwit tillagde, och, hwad deruti bristat, tid efter annan tillökning skedt dels uti penningar af Landt-Ränteriet, influtne af Bibel-tryck-tunnan, som sedermera in natura blifwit Scholae Betjenterna förunt, dels ock af den lön, som genom första Classens indragning, jemkningswis, blef delat emellan de öfriga Classernas Præceptorer.

Efter närwarande Aflönings Stat njuter, utom fria rum i Rectors-gården, then Staden underhåller,

Rector Scholae:	120	tunnor Spanmål
Con-Rector:	70.	
Apologista:	30 tr. S. och 120 D:r	i penningar
Supremus Collega:	ungefär 600 D:r	i Spanmål och penningar
Secundus Collega:	500	
Primus »	400	
Director Cantus Figural.	250	
Director Cantus Choralis	200	

Hwad öfrigit blifwer, anwändes till utdelning emellan Scholares, wid Midsommaren, samt till nödiga förbättringar wid Scholan.

Dessutom hafwa äfwen fattiga och derjemte flitiga Scholaepiltar, wid hwar termin, något understöd af det Stipendio, hwilket Sal. Handelsman Petr. Strömbeck skänkte år 1730 d. 16 Martii, och är ett Capital af 1,000 daler.

Huru berömlig denna Trivial-Schola i fordna dagar warit, kan man lätteligen föreställa sig, när man, utom hwad nyss talat är, om des gamla aflönings-Stat och afdelning, öfwerwägar huru ansenlig myckenhet af Ungdom tillflödat. Ty förr än Hudikswalds, Hernösands och Piteå Scholar samt de öfrige städernas Pedagogier blefvo inrättade, så hafwa uti denna Schola, likasom på en allmän samlingsplats, så wäl Helsingar, Medelpadboar, Jemtar, Ångermän, som Westerbottningar til stort antal nedlagt sin första ungdoms tid, och sedan derifrån, med hederliga wittnesbörd, genast rest till Academ'en.[1]) I senare tider hafwer lärjungarnas antal, efter tidernas omständigheter, ibland något minskat sig, men åter igen märkeligen tilltagit. Nu för tiden sändas piltar hit ifrån Helsingeland, Gestrikeland, Upland och Roslagen, och går merendels deras antal 100 och 130. Hwilket bär ojäfaktigt witne derpå, at han än är en ansenlig Schola.

Det Sigill, hwarmed Collegium Scholasticum ifrån äldre tider hafwer bestyrkt och stadfästat hwad som skrifteligen författas, hafwer i sin skilt preglat *ett ris och en ferla korswis.* Ett tekn. dertill att wåra forna läromästare icke hade serdeles nöije, att, med foglighet, lämpa sig efter ungdomens snillen.

§ 2.

Rectores. Följande hafwa warit Rectores wid denna Schola:

Laurentius Nicolai, 1563
Johannes Petri, 1570

Ericus Nicolai, 1570. Lärer hafwa warit den samma med den efterföljande, och under denna tiden Con-Rector.

Mag. Petrus Olavi Gestricius, war, wid år 1570, Rector Scholæ, men som han satte sig upp emot Liturgien, så mistade han år 1578 ämbetet. Hade likwäl sedan den lyckan att få

[1]) Ibland desse kommer man här ihog följande: Mag. *Petr. Jonæ* Ang, som år 1595 blef Biskop i Wexiö. Doct. *Petr. Kenicius* Botthn. som, igenom många hedersgrader, kom til Archi Biskops wärdigheten 1609. Doct. *Laur. Stigzelius,* Ang. som 1670 äfwen blef Archi Biskop, och hade här studerat i 4 år. Doct. *Er. Brunnius* Ang. Hwilken studerat i Gefle ifr. 1613 till 1617, och blef Super-Intendent i Götheborg 1647. Mag. *Jon. Hambræus* L. L. O. O. Prof. och Juris Canon: Doct. i Paris, som i sin ungdom här i Scholan antogs und. Rect. Mag. Ol. Andr. Helsing 1604 och 1608 reste härifrån till Upsala med ett hederl. testimonio. Doct. *Magnus C. Aurivillius* Gestr. Super-Intendent i Carlstad år 1730.

Njurunda Pastorat i Medelpad, hwilket då han i 14 år förestådt, blef han antagen Kyrko-Herde och Probst i Umeå. Han har, år 1593, skrifwit under Upsala mötes beslut och war en fader åt de 4 nedanskrefne Niurenier.[1])

Mag. Ericus Erici, Finlandus de Sorola[2]) blef år 1578, sedan han studerat och rest, Rector Scholæ i Gefle;[3]) men sedan han i 5 år förwaltat den syslan, och under den tiden i Stockholm på Liturgiskt manér förrättat mässan, förrän någon af Klerkerne gillat densamma, satte konung Johan III. som såg honom sig tillgifven, år 1583, till Biskopp i Åbo. Huru han sedan i den wärdigheten förhållit sig, behöfwer jag här ej anföra, emedan det utförligen är beskrifwet af Biskoppen i Linköping Doct. A. O. Rhyzelio.[4]) Denna biskopp dog i hög ålder år 1625, sedan han, ej utan beröm, förestått stiftet i 42 år.

Mag. Matthias Andreae blef Rector 1583.

Mag. Ericus Nicolai Gestrinius, född i Gefle af fattiga föräldrar, fadren Nils Pedersson Grå[5]) och modren Christina. Skal efter berättelse hafwa, föräldrarna owetterligit, i yngre åren begifvit sig till Strängnäs och där studerat; men sedermera, då de ännu lefde, hemkommit promoverad Magister. Han följde år 1590 i ämbetet efter Matth. Andreæ, hwarunder han år 1593 underskrifwit Upsala mötes beslut, och år 1596 under Gefle Stads försäkran att ständigt förblifwa wid konung Sigismund.[6]) Sedan wart han år 1600 förordnad till kyrkoherde i Ljusdal och Färila, hwarest, när han lefwat till en ganska hög ållder, skal han wid en julehälg låtit bjuda sina barn och barnabarn, till antalet ganska många, till gäster och när han uti en stor sal om Juleafton wäl undfägnat dem, skal han hafwa sagt att de, wid det tillfället, skulle också få begrafwa honom; gådt så till Sotesängen, och blifwit innom Nyårs-aftonen död på året

[1]) Vid. ejus Parent Serm. cit. in Mag. Genberg diss. de Medelp. p. 69. cfr. Asks Diss. de Uma. p. 30.

[2]) Finlandus de Sorola kallas han af sin adeliga sätesgård Sorola.

[3]) kallas af F. Baazio p. 415 parochus Gevaliensis.

[4]) Vid. Rhyz. Episc. p. 348.

[5]) Denne war född i Nordingerå och byn Höntjern, derest hans fader bodde, som hette Peder Ericsson och moder hustru Carin från Aspeby och Torgsåker i Ångermanland.

[6]) Vid. Acta Curiae Gev.

1629. War gift med Anna, krigs-Höfwitsmannens i Gefle, Mårten Larss dotter. Denna Mag. Ericus är ock en stamfader för de Swenska Gestrinier, hwars Genealogie nedanföre wises.[1])

Mag. Olavus Andreæ Helsingus, född i Enånger Sockn, derest hans fader Andr. Beronis war kyrkoherde. Med så synnerlig flit och quickhet hade han anwändt sin ungdoms tid, att han uti den första promotionen, som skedde i Upsala år 1600 d. 22 Jan.[2]) blef för wärdig ansedd, att ibland 7 Candidater och 15 Bacca-Laurei promoveras till Magister af Mag. Laur.. Paulin, Gotho. Samma år tillträdde han Rectoratet här wid Scholan, och war tillika ifrån år 1603, då Kyrkoherden i Gefle, en annan Mag. Olavus Andr. Helsingus uti pesten afled, ett helt år Vice Pastor för den nämnde församling, men sedan han in på det tionde året, med beröm, anfört ungdomen härstädes, blef han satt till Probst och Kyrkoherde i Båldnäs år 1610, hwarest han dog år 1649 d. 22 Dec. och begrofs d. 1 Jan. 1650, lemnande efter ett berömligt namn, genom sin wackra förklaring öfwer Uppenbarelse Boken, som af trycket utkom år 1621.

Mag. Olavus Jonæ Gevaliensis, hade tillförene warit Professor Logices i Upsala ifrån år 1608, men ombytte Profession med Rectoratet år 1610.

Nu följa de Rectorer wid Scholan som tillika warit Pastorer i Hille:

Mag. Olavus Petr. Njurenius, Medelpadus, den förenämnde M. Petri Ol. Gestricii son och Archi-Biskopp D. Petr. Kenicii måg, blef Rector Scholæ, samt den förste som tillika war Pastor

[1]) Mag. Ericus N. G — Anna Martini.

4. Christina † på 15 året.	8. Nicolaus Räntmästare i Pommeren, dog ogift.	1. Johannes Past. i Segerstad år 1635 † 1645 fad. åt 12 barn.	Olavus Capitain Sedan kallad Lejonsverd.	5. Ericus Past. i Enånger.	2. Martinus prom. i Gripswald, med sin broder Petr. Sedan 1621 Astr. Prof i Ups. † 1648 d. 17 Sept.	3. Petrus prom. i Gripswald. P. et P. i Nordingrå † 1665 d. 17 Julii.	6. Jacobus Camerer.	9. Laur. † på sit 3 år.	7. Samuel Pastor i Norrala.	Christina gift med Past. i Fernbo Olavus Dalenius.

[2]) J. Baazii Invent. Eccles. Sviogoth. L. IV. C. 4. p. 598.

i Hille år 1615. Året derpå war han tillika med Probsten i Gefle Mag. Johan Anthelius sin swärfader Archi-Biskoppen följaktig på Visitation i Norland. År 1619 blef han Pastor i Umeå och år 1623 Probst. Af det som han, under denna sin syssla uträttat, länder det honom till ett odödeligt beröm, att han icke allenast, till Lapparnas undervisning, år 1634 hållit förhör uti Lappmarken, der knapt någon för honom warit,[1]) utan ock på Lappska språket sammanskrifwit en Cateches, samt, till allmän efterrättelse, förfärdigat en wacker beskrifning af Lappland, som ännu finnes handskrefwen på Upsala Biblotheque[2].) År 1645 d. 14 Sept. afsomnade denna lärda och berömwärda mannen, lemnande efter sig några söner, som ombytte fadersnamnet och kallade sig Plantiner.[3]) På hans och hans faders graf i Umeå kyrka finnas följande ord skrefne: *Mag. Petr. Olai Gestr. Pastor Umensis. Pare(n)tibus, sibi suisque posuit Njurenius. Mag. Olavus Petr. Njurenius, Medelpadus, Præp. et. Past. Umensis. Hustru Maria Sachariæ dotter.*[4]) *Gen. 3. Joh. 1. 12.*

Mag. Ericus Petri Njurenius, Medelpadus, den förenämndas broder. Blef Rect. Scholæ och Pastor i Hille efter honom år 1619. Hwarpå han år 1623 befordrades till Luleå församling, wid hwilken han förblef, intill dess han år 1647. andra gången blef sin broders efterträdare i Umeå. Han dog år 1661.

Mag. Nicolaus Petri Njurenius, de bägge förenämndas broder. Om honom wet man ej mer, än att han år 1623 blifwit Rector Scholae och kyrkoherde i Hille, samt anten afgådt med döden eller fått någon befordring år 1627.

Mag. Johannes Petr. Njurenius, äfwenledes sambroder med de föregående, hwilkas efterträdare han blef år 1627, men sedermera år 1639 Pastor i Njurunda, hwarest han dog år 165...

Mag. Olavus Jonæ Schog, Gestricius. Befallningsmannens öfwer Gestrikeland Jon Schogs son, tillträdde Rectoratet och Pastoratet år 1639 men afträdde år 1642. Hwarpå han först

[1]) Baazii Inv. Eccl. L. 8. C. 5.
[2]) A. A. von Stiernmans biblioth. Sviog. Tom. 2. p. 773.
[3]) Igenom sin moder Archi Biskoppens dotter äro dessa af Bure-familien.
[4]) Denna hade han i andra giftet.

blef Pastor i Wekholm, sedan år 1646 d. 30 Junii Pastor i Gefle, widare år 1647 d. 30 Okt. kongl. Hof-Predikant och sist Pastor i S. Jacob och Joh. och tillika Superintendent wid Ammiralitetet år 1652 d. 24 Jan. Han dog år 1661 d. 12 Augusti.[1])

Mag. Olavus Johannis Anthelius, Gestr. Kyrkoherdens i Gefle Mag. Joh. Anthelii son. Kom till ämbetet efter Schog år 1642, sedan år 1645 Pastor i Segerstad och Hanebo i Helsingeland, derest han dog 1652 d. 16 Febr. begrofs d. 1 Maji. Han war swåger med sin efterträdare.

Mag. Jonas Jonæ Trast, född i Ångermanland och till Rector samt Kyrkoherde i Hille förordnad år 1645, men sedan han år 1651 fått fullmagt på Luleå Pastorat, lemnade han Hille församling, som då fick egen Pastor, til Lars Jsäus. Rectoratet, i Prof. Olavi Unonii närwaro, som tå å Consistorii wägnar höllt examen, åt

Mag. Olavus Petr. Helsing, Gev. Rådmannens i Gefle Pehr Olofson Helsings son, hwilken undergick promotion, sedan han bekommit sysslan, år 1652 d. 29 febr. När han warit Rector i 10 år, dog han år 1661 d. 10 Jan. då han nyss fått fullmagt på Ljusdahls Pastorat, lemnande efter sig twänne söner som blifwit namnkunnige.[2]) Efter slutit nådår tillträdde år 1662.

Mag. Olavus Olavi Prosperius Roslagus. född d. 8 Oct. år 1627; och sedan han warit Rect. i 7 år, flyttades han till Arbro och Underswiks Pastorat år 1669. Han dog år 1681 d. 8 febr. på sitt 54 ålders år, och finnes på hans grafwård i Arberå kyrka dessa ord antecknade: *Hic jacet vir p. m. clarissimus et reverendus D. Magister Olaus Olai Prosperius quondam Rect. Scholæ Gev. Inde Pastor ecclesiarum in Arberå et Underswik, natus d. 8 Mensis Oct. anno 1627, denatus anno 1681 d. 8 febr. ætatis 54. Tumulum fieri curavit relicta matrona perquam honesta Beata Frissel.* Hans symbolum war: omnia optime speranda.

---

[1]) A. A. von Stiernman. Bibl. Sviog. sub hoc nomine Tom 11. p. 746. J. A. Grundels Diss. de Stockholm. it. Act. Sch. Gev.

[2]) *Joh. Helsing.* Prom. Magister i Gripswald och sedan Pastor i Umeå, samt *Petr. Riddercrantz* Regements-Quartermästare wid Adelsfanan. vid. A. Flodbergs diss: de Hels: Cont: 1.

Mag. Johannes Johannis Achrelius, Upl. Pastoris i Åker och Dalby son, efterfölgde år 1669 Mag. Prosperius i ämbetet, men lefde ej längre, än till år 1675. Hwarefter sedan Con-Rect. Petrus Blix förestådt det första nådåret och det senare den följande Rector,

Mag. Michael Michaelis Kolmodin, Fjerdh. som tillträdde år 1677, sedan han tillförene ifrån år 1668 warit Matheseos Lector i Gefle Gymnasio, men war ej längre wid Rectoratet, än till det följande året 1678, då han blef Pastor i Simtuna efter sin tå afledna fader.[1]) Efter honom kom

Mag. Jonas Jonæ Phragmenius,[2]) Upl. hwilken fick fullmagt på Sysslan d. 22 febr. år 1678, sedan han förr ut warit Lector wid Gymnasium. Han blef år 1681 Probst och kyrkoherde i Delsbo, efterfölgd år 1682 d. 3 Nov. af

Mag. Christophorus Olavi Aurivillius, Geval. Probstens i Gefle O. Chr. Aurivillii yngsta son. Han hade tillförene warit Theol. Adjunct i Upsala. Och sedan han warit Rector till år 1691,[3]) bytte han med Theologiska Lection i Gymnasio, hwarifrån han ändteligen kom till Alta Pastorat i Helsingeland, derest han dog år 1709. Han har warit en flitig, arbetsam och lärd man och i synnerhet en god Poet.[4]) Hans efterträdare war,

Mag. Gabriel Jonæ Phragmenius, Upl. den förenämndes broder, hwilken tillförene, under sin broders och den följande Rectors tid, warit Con-Rector och sedermera Lector Gymnasii, blef år 1691 Rector Scholæ och år 1696 Pastor i Wester-Löfsta. Efter honom kom samma år

Mag. Johannes Olavi Unonius, Geval. Hwilken, då han i 29 år, med största beröm, förwaltat sit ämbete. Dog ogift d. 15 Maji år 1725, begrofs. 27 Maji, lemnande Rectoratet åt sin systerson.

---

[1]) Hans fader som war född i Kolomo i Arbrå, hade först warit Rect. i Enköping, sedan Pastor i Simtuna, och hans broder war Superintendenten på Gottland Israel Kolmodin.

[2]) Så kallad af sin födelse ort Hagby-sockn, där hans fader Jonas Vernin (?) war kyrkoherde; ty φραγμὸς betyder på Grekiska en hage.

[3]) Den oration, hwilken han på den dagen höllt handlade om virtutibus præceptoris et discipuli propriis; vid. Act. Sch. Gev.

[4]) Vid. diss. Wåhlbergii de Poetis Sviog. Latinis.

Mag. Petrus Johannis Gries, Geval. Rådmannen Gries son, som redan år 1724, under sin företrädares lifstid, begynte förwalta Rect. sysslan, men fick derpå fullmagt år 1725. Han dog år 1749 d. 23 Jan., begrofs d. 2 febr. Sedan han warit med beröm Rector i 24 år.

Mag. Mathias Olavi Smaræus, Gestr. kyrkoherdens son i Ofwansjö, hade ifrån år 1728 warit Bataillons Predikant wid Helsinge-regementet. Ifrån år 1731 Con Rector och ifrån år 1737 Lingvæ Gr. et H. Lector i Gymnasio, men bytte den lection, år 1749 med Rectoratet i Scholan. Han dog 1752 d. 9 Maji. Efter honom följde,

Mag. Ericus Erici Stenfeldt, Lectorns i Gefle Mag. Er. Stenfeldts son, hwilken sedan han förr ut ifrån år 1739 warit Apologist och ifrån år 1750 Con Rector, fick fullmagt på Rectors sysslan år 1752 d. 28 Julii, och den samma ännu med beröm bekläder.

§ 3.

Con Rectores. Nu komma Con-Rectores att uppräknas i den ordning, som de på hwarannan följt hafwa, och af hwilka allenast följande blifwit mig kunniga:

Mag. Nicolaus Ol. Bozaeus, Hels. Magister Promotus i Tyskland. Conrector Sch. Gev. 162... Sedan Pastor et Præp. i Nordingrå. Död 164...

Mag. Petrus Erici G. Conrector år 1626.

Mag. Ol. Joh. Anthelius Conrector till år 1642, sedan Rector. Se näst förut.

Mag. Jonas I. Trast Conrector år 1642, sedan Rector. Se ofwanföre.

Mag. Johan: Joh: Anthelius, Gev. Utnämnd Con Rector 1645; men tillträdde icke sysslan, utan reste straxt utom lands. Pastor i Luleå 1656. Död 1673 d 23 Augusti.

Mag. Simon Krutenius Conrector år 1646, Sedan Pastor i Söderby och Carlskyrka.

D:n. Johan: L. Fernæus, Conr. wid år 1650, sedan Pastor i Jerfsjö år 1664, der han dog år 1673 d. 16 Martii.

D:n Ericus Er. Limnelius, Gestric. Pastors son i Årsunda, Conr. 1665. Sedan förordnad Pastor i Hede Sunda år 1674.

men dog d. 22 Martii samma år, för än han tillträdde embetet, och blef begrafwen i Gefle d. 12 Apr. samma år.

Mag. Petrus Blix, Upsaliensis, Conr. år 1674, men Lect. 1679. Se nedanföre.

Mag. Gabriel J. Phragmenius, Upl. om hwilken tillförene talat är. Blef, medan han ännu war Candidat, Conr. år 1679, uppwisande sin fullmagt derpå, på Gefle Rådhus d. 8 Oct. samma år; men blef sedan Lector. Se nedanföre.

Mag. Laur. Jonæ Halenius, Helsingus. Pastorsson i Söderala. Blef Con-Rector år 1686, men sedermera Lector. Se nedanföre.

Mag. Martinus Wretman, Gestr. Conr. 1690. Död 1697 d. 25 Junii.

Mag. Dan. Tollsten, Hels. år 1698. Prom. Magister år 1694 d 11 Decembr. Död 1699 d. 13 Nov. i wattusot. Begrofs i Bergsjö d. 7 Jan. 1700.

Mag. Israel J. Anthelius Gestr. Conr. 1700 Lect. 1707. Se nedanföre.

Mag. Ericus Er. Stenfeldt, Gev. Conr. 1707. Lect. 1708.

Mag. Petrus. Er. Halenius, Hels. Conr. 1708. Lect. 1710.

Mag. Andreas Montin, Stockh. Conr. 1710, men för någon sin sinnes swaghet afsatt år 1713.

D:n Gustavus Ben. Hammarin, Gev. Lect. Hammarins son. Collega 4 Classis år 1700. En skickelig och lärd man. blef V-Conrect. 1713 och dog år 1720 i Martio.

D:n Johannes Ol. Kabbæus, Gev. blef år 1718 V: Rector Scholæ, men år 1720 Conrect. Dog år 1724 in Majo.

Mag. Ericus Er. Alrot, Gev. Conrect. 1724, Lector år 1726, Se nedanföre.

Mag. Jonas Buller, Hels. Conrect. år 1726.

Mag. Engelbert. L. Halenius, Hels. Den förenämnde Laur. Halenii son, wart år 1727, sedan han för ut blifwit Docens i Upsala, Conrect. i Gefle. Vidare år 1731 Theol. Adjunct och Extraord. Professor. År 1734 Theolog. Profess. och ändteligen år 1753 Biskopp i Skara.

Mag. Matthias O. Smaraeus, Gestr. Conrect. 1731. Se ofwanföre.

Mag. Magnus Chr. Justus, Hels. Conrector ifrån 1737 till 1739. Se nedanföre.

Mag. Petrus Ol. Waldner, Hels. Hade förut warit Apologist, och blef år 1739 Conrector, men år 1750 Pastor i Rasbo och Kil i Upland.

Mag. Ericus Er. Stenfeldt, Gev. om hwilken tillförene. Conrect. ifrån år 1750 till 1752.

Mag. Magnus Sam. Gestrin, Hels. Blef efter sin hemkomst ifrån utländska resor Con-Rector 1752.

§ 4.

Colleger. Hwilka hafwa warit Collegae eller Hörare wid denna Scholan, har man ej heller welat förbigå att berätta, men som en stor del af deras namn genom tiden, förkommit så lät tig, G. L. åtnöja med följande:

Dn. Nils, Hörare 1592.

Dn. Lars, Hörare. Samma år.

Dn. Nicolaus Magni, Smoland. Sedermera Comminister uti Ugglebo. Död år 1633.

Dn. Stephanus Laur. Bollstadius, Hörare wid pass år 1628. Sedan år 1635 Comminister i Ugglebo, och omsider Pastor derstädes.

Dn. Petrus Er. Gubbe, wid pass år 1637. Sedan Comminister i Wekholm. Sidst Pastor i Wallby.

Dn. Nicolaus Augustini år 1639.

Dn. Jonas Jonæ. Collega Supremus 1640.

Dn. Georg Olavi Gev. Collega Secundus. Samma år.

Laur. Ol. Wennaesius. Collega Tertius.

Olaus Joh. Montanus. Samma år.

Johannes Andreæ. Westmannus år 1642.

Johannes Nicolai. Gev. Collega Supremus år 1646. Sedan Comminister i Ockelbo. Sidst Pastor i Gnarp.

Nicolaus Olavi. Collega 1647.

Ericus Erici. Samma år.

Michael Israelis. Samma år.

Jonas Olavi. Samma år.

Laur. Danielis, Coll. 1650. Stephanus 1650 Scholæ Notarius.

Olaus Petri Kråke, Gev. Collega samma år, men år 1666 d. Junii Comminister wid S. Maria i Stockholm. Pastor i Norrby 1682. Probst 1706. Död 1708 d. 14 Apr. Sönerne kalade sig Norrelier.

Joh. Andr. Lingman. Coll. secundæ classis år 1651. Supr. 1656 och tillika Adjunctus Pastoris. Sedan Regements-Pastor i Polska kriget. Sist Pastor i Nora i Ångermanland.

And. Petri. Pædagogas år 1647.

Joh. Joh. Lingvelius. år 1655.

Ingellus Petri. år 1656, Coll. qvintus 1657 Coll. quartus.

Ericus Petri Sund Pædagog år 1657. Coll 2:dus 1658.

Petrus Jonæ Collinus Pædagogus år 1657. Coll. 3. 1661.

Andreas Nicolai Bram Coll. 2dus 1664. Collega Supremus 1665. Sedan Pastor i Hæggby.

Johannes Philippi Drabitzius Coll. 2dus 1658.

Augustinus Isaaci Molinus Paedagogus år 1661. Tertius år 1662.

Olavus Brynolphi Hyssing. Pædagogus år 1662. Collega Tertius år 1663. Död 1680.

Johannes Agrivillius Coll. Supr. 1664.

Petrus Andreæ Grubb Pædagogus år 1664.

Ericus Laur. Isæus Coll. 2dus 1665. Sedan Pastor i Segerstad.

Petrus Christjerni Pædagogus år 1667. Supr. Coll. år 1668.

Johannes Stephani Pædagogus 1668.

Petrus Klodman Coll. Supremus 1671.

Olavus Jerff Pædagogus 1671.

Jon. Ol. Gavelström Coll. Tertius 1672. Comminister uti Gefle 1673.

Pet. Magn. Lundman. Collega ifrån 1675 i 5 år.

Martinus Strandberg 1680. Scholæ Notarius.

Hic est lactuna.

Olavus Joh. Holmer Coll. Supr. 1682 och tillika Comminister uti Hille. Sedan Comminister uti Gefle och Notarius Scholæ år 1684. Sidst Pastor uti Åker och Dalby.

Petrus Åberg. Collega Secundus år 1682. Supremus år 1684. Comminister i Fernbo 1695.

Cand. Jacob Rönqvist Coll. Supr. 1680. Sedan Notarius Consistorii. Sidst Pastor i Alfsta.

Laur. Sundell Collega Tertius 1682. Secundus 1684.

Nicolaus Gozelius Collega Qvartus 1684.

Johannns Silvius. Apologista.

Matthias Hedin. Collega Qvartus 1683. Sedan Pastor i Årsunda.

Sacharias Sundell Coll. Tertius 1684.

Laurentius Kjellberg. Coll. Qvartus 1686. 2dus 1696. Supr. 1698. Pastor in Åkerby et Finnkilen år 1699. Död år 1724.

Petrus Gris. Collega Secundus år 1689.

Andreas Torstani. Collega Qvartus 1689. Collega Tertius 1696. Död samma år d. 19 Junii.

Olavus Wæderman. Collega Supremus 1698. Död 1703 d. 19 Junii.

Olavus Alvenius. Coll. 2dus 1696.

Jonas Norberg. Coll. Tertius år 1697. Philosophiæ Magister år 1703.

Jonas Petri Collin inf. 1697. Collega Supremus 1708. Död 1717 d. 8 Januarii.

Andreas Querckengren.

D:n Nicol. Röngren.

D:n Laur. Waldner.

D:n Mart. Littorin. Död 1729.

D:n Zacharias Gevalin.

D:n Forssberg.

D:n Laur. Fagerholm. Död 1756.

D:n Laur. Torgström, Coll. 1 Cl. Sedan Coll. 2 Classis. Apologista 1752.

D:n Andreas Forselius. Coll. 1 Classis.

Mag. Eric Stenfeldt. Apologist 1739. Conr. 1750. Rect. 1752.

D:n Eric Norman, Coll Cl. 1. 1743, Coll. 2 Cl. 1750. Coll. Supr. 1755.

Mag. Georgius Vougt, Coll. Supr. 1745, Lect. Eloqv. 1749.

Mag. Nicolaus Casström, Coll. Supr. 1749, Conr. Sch. Holmensis 1755.

D:n Carolus Amnelius Coll. 2 Class 1755.

D:n Abrahamus Tetting. Coll. 1 Cl. 1750.

(Fortsättning i nästa häfte).

Undertecknade utsedda att granska Gestriklands Fornminnesförenings räkenskaper för åren 1905, 1906, 1907 och 1908 få efter fullgjordt uppdrag afgifva följande

Berättelse.

Tillgångar den 1 Januari 1905:

Innestående i Gefle Stads Sparbank	2,283: 41	
D:o hos kassamannen	14: 98	2,298: 39

Inkomster under 1905:

103 st. årsafgifter	309: —	
Sparbanksränta	90: 68	399: 68
	Kronor	2,698: 07

Omkostnader under 1905:

Gefle-Postens tryckeri	125: 73	
Postporto	4: 68	
Arvode till sekreteraren	150: —	
D:o » kassamannen	25: —	
Inkassering af årsafgifter	15: —	
Justus Cederqvists räkning	16: 40	336: 81

Tillgångar den 31 Dec. 1905:

Innestående i Gefle Stads Sparbank	2,349: 09	
D:o hos kassamannen	12: 17	2,361: 26
	S:ma Kr.	2,698: 07

Tillgångar den 1 Januari 1906:

Innestående i Gefle Stads Sparbank	2,349: 09	
D:o hos kassamannen	12: 17	2,361: 26

Inkomster under 1906:

92 st. årsafgifter	276: —	
Sparbanksränta	103: 21	379: 21
	Kronor	2,740: 47

Omkostnader under år 1906:

Gefle-Postens tryckeri	92: 96	
Postporto	4: 92	
A. Annerstedts räkning	1: —	
W. Lindebergs „	60: —	
Arvode till sekreteraren	150: —	
D:o „ kassamannen	25: —	
Inkassering af årsafgifter	12: —	345: 88

Tillgångar den 31 Dec. 1906:

Innestående i Gefle Stads Sparbank	2,393: 21	
D:o hos kassamannen	1: 38	2,394: 59
	S:ma Kr.	2,740: 47

Tillgångar den 1 Januari 1907:

Innestående i Gefle Stads Sparbank	2,393: 21	
D:o hos kassamannen	1: 38	2,394: 59

Inkomster under 1907:

Sparbanksränta		104: 66
	Kronor	2,499: 25

Omkostnader under 1907:

Gefle-Postens tryckeri		112: 75

Tillgångar den 31 Dec. 1907:

Innestående i Gefle Stads Sparbank	2,385: 87	
D:o hos kassamannen	—: 63	2,386: 50
	S:ma Kr.	2,499: 25

Tillgångar den 1 Januari 1908:

Innestående i Gefle Stads Sparbank	2,385: 87	
D:o hos kassamannen	—: 63	2,386: 50

Inkomster under 1908:

80 st. årsafgifter för 1906	240: —	
70 „ „ „ 1907	210: —	
1 „ „ „ 1908	3: 15	
Sparbanksränta	118: 21	571: 36
	Kronor	2,957: 86

Omkostnader under 1908:

2 års arvode till sekreteraren	300: —	
2 „ „ „ kassamannen	50: —	
2 „ postporto och kuvert	6: 17	
2 „ afgifter inkasserade	23: 60	
Gefle-Postens Tryckeri	143: 70	523: 47
	Transport Kr.	523: 47

	Transport Kr.	523: 47

Tillgångar den 31 Dec. 1908:

Innestående i Gefle Stads Sparbank	2,410: 38	
D:o hos kassamannen	24: 01	2,434: 39
	S:ma Kr.	2,957: 86

Då räkenskaperna äro väl förda och med nödiga verifikationer försedda, få vi tillstyrka, att styrelsen lemnas full och tacksam ansvarsfrihet för den tid denna revision omfattar.

Gefle den 20 Sept. 1909.

P. Kjellerstedt. *Elam Höglund.*

Förteckning

öfver

Gestriklands Fornminnesförenings Ledamöter

år 1908

Hedersledamot:

Hamilton, H. E. G., Statsråd, Stockholm.

Stiftande ledamöter,

som en gång för alla betalt minst 25 kronor:

Andersson, N. P., Byggmästare, Gefle,
Benedicks, G., Bruksegare, Stockholm,
Cavalli, B. G. J., Apotekare, Sköfde,
Folin, W., Disponent, Stockholm,
Göransson, H., Bruksegare, Sandviken,
Kempff, Hj., f. d. Lektor, Stockholm,
Lundeberg, Chr., Bruksegare, Stockholm,
Rennerfelt, Th., Ingeniör, Upsala,
Schinkel, C. D. v., Bruksegare, Stockholm,
Stolberg, B., Grefve, Norrköping. = 10

Öfriga ledamöter,

som årligen betala 3 kronor:

Ahlbom, F. E., Vinhandlare, Gefle,
Allgulander, S. P., Handlande, Gefle,
Amberger, F., Disponent, Gefle,
Andersson, N. G., Stadsmäklare, Gefle,
Anjou, K., Kronofogde, Gefle,
Berggren, C. W., Borgmästare, Gefle,
Berndtson, F. M., Konsul, Gefle,
Bäcklin, Rob., Läkare, Gefle,
Cratz, E. A., Kronokassör, Gefle,
Delin, J. E., Grosshandlare, Gefle,
Ekbom, Albin, Bankdirektör, Gefle,
Engwall, Ernst, Grosshandlare, Gefle,
Engwall, Emil, Grosshandlare, Gefle,

Ericsson, E., Possessionat, Torsåker,
Ericsson, Gust., Kamrer, Gefle,
Forsberg, A., Kamrer, Forsbacka,
Fyhrvall, O., Lektor, Gefle,
Grundberg, C. W., Hamnkapten, Gefle,
Göransson, A, Riksdagsman, Kungsgården,
Göransson, C. F., Ingeniör, Sandviken,
Göransson, Simon, Ingeniör, Gefle,
Hedberg, J., Bruksförvaltare, Kungsfors,
Hedin, E. A., Stadsarkitekt, Gefle,
Helander, A. L., Läroverksadjunkt, Gefle,
Holmstrand, Per, Vinhandlare, Gefle,
Hultman, A., Apotekare, Gefle,
Höglind, V., Rådman, Gefle,
Höglund, E., Disponent, Strömsbro.
Kjellerstedt, N., Grosshandlare, Gefle,
Kjellerstedt, P., Grosshandlare, Gefle,
Kronberg, Erik, Grosshandlare, Gefle,
Lagerholm, A. F., Kapten, Gefle,
Larson, A., Förste provinsialläkare, Gefle,
Larsson, E., Kammarskrifvare, Gefle,
Lidén, Th., Stadsfiskal, Gefle,
Lindh, W., Bankdirektör, Gefle,
Lindgren, E., Bruksegare, Gefle,
Lindström, E., Lasarettsläkare, Gefle,
Lundeberg, Aug., Bruksegare, Gefle,
Magnusson, Tord, Ingeniör, Sandviken,
Malmborg, O. von, Major, Brandchef, Gefle,
Martin, Bernh., Direktör, Gefle,
Matton, A. V., Fabrikör, Gefle,
Matton, E. A., Fabrikör, Gefle,
Mattsson, A., Färghandlare, Gefle,
Nilsson, A., Kommissionär, Gefle,
Nilson, N. J. A., Lektor, Gefle,
Nilsson, O., Bryggare, Gefle,
Nordin, R., Sparbanksdirektör, Gefle,
Nordström, S., Grosshandlare, Gefle,
Norman, A., Skeppsklarerare, Gefle,
Rosenlöf, O. T., Organist, Ofvansjö,
Sandström, G., v. Häradshöfding, Gefle,
Sjöberg, A. Ferd., Fabrikör, Gefle,
Sjöström, Gust. A., Fabrikör, Gefle,
Sjöström, K., Målaremästare, Gefle,
Smith, J. J., Landssekreterare, Gefle,
Stenholm, J., Bankdirektör, Gefle,
Ström, C. M., Landshöfding, Gefle,
Trolle-Bonde, C. J., Trolleholm,
Törnlund, J. P., f. d. Stadskassör, Gefle,
Unge, Ernst, Polismästare, Gefle,
Unge, Hj., Öfverstelöjtnant, Gefle,
Wadman, C., Fabrikör, Gefle,
Walin, G., Rådman, Gefle,
Wallgren, G. A. F., Fältintendent, Stockholm.

Weibull, K., Läkare, Gefle,
Westergren, P. J., Grosshandlare, Gefle,
Westin, E., f. d. Riksdagsman, Åbydal,
Westman, Ag., Hushållningssällskapets sekreterare, Gefle, = 70

Styrelse:

Ordförande: *Ström, C. M.*,
v. d:o : *Berggren, C. W.*
Sekreterare: *Fyhrvall, O.*
Kassaman: *Stenholm, J.*

Innehåll:

Stenebergs sockerbruk med bilagor . . . . . Sid. 1.
Kort begrepp af Gefle stads historia (forts.) . . . . . „ 22.
Revisionsberättelse . . . . . „ 35.
Ledamotsförteckning . . . . . „ 38.

Gefle **1909.** Gefle-Postens Tryckeri.